

**PUTOVÁNÍ
MEXICKO - GUATEMALSKO - BELIZSKÉ**

T.M.

PUTOVÁNÍ MEXICKO - GUATEMALSKO - BELIZSKÉ
(drobná textová imprese č. 3)

© T.M., 2015

27.10. Praha

Tak tedy poslední zprávy zpoza Atlantiku: záplavy a sesuvy půdy v Guatemale; historicky největší zaznamenaná tropická bouře, hurikán Patricia, nad západním pobřežím Mexika; korunu všemu nasazuje symbolicky TV Nova - vědci prý varují, že se blíží supersilné zemětřesení, které vytvoří obrovskou vlnu tsunami a ta následně zničí Mexiko a Mexický záliv, americký kontinent se rozpadne na více částí, jsem zvědav, z jakého světadílu vlastně odletíme zpátky domů. Samé deště, voda, nebudu to tedy podceňovat - vyrazím si ještě do tržnice k vietnamcům koupit pláštěnku (33 Kč).

28.10. Mexico City

V Paříži nastupujeme do dvoupatrového Boeingu 747 Jumbo, více než pět set pasažérů, krásné letadlo, krásná viditelnost, letíme přes Island, Grónsko, Atlantik, nekonečno, člověk si ihned uvědomí svoji stupidní nepatrnost, stupidní ve své nabubřelosti – a najednou ostrý kontrast temně modré a jasně bílé, drsný kubistický přechod, pevnina, zasněžené vrcholky kanadských hor, nasvětlené ostrým poledním sluncem, zařící krajina, protkaná tmavě modrými žilami řek, paže zimní bohyně, do sluchátek mi hrají Paradise Lost, drsný ztracený ráj. Prostě „*heavy mystic impressions*“ v té nejsyrovější vizuální podobě... Je to cesta proti času, odlétáme z Paříže ve 14 hodin, v Mexico City přistáváme v 19 hodin, to vše za 12 hodin letu, kdybych zůstal na místě, budu navždy o sedm hodin mladší, návratem tuto výsadu ztratím, ale zpátky na zem, resp. 12 496 metrů nad zem, mexické holky s kojenci v náručí tančí v uličkách mezi sedadly, zpívají tiché ukolébavky, v marné snaze uspat své potomky, jsem přejezený kuřetem v houbové omáčce, i přepitý - letuška nosí pivo, víno a panáky s koňakem opravdu bleskurychle, odmítnout nelze.

Tak to by byl nostalgicko-patetický úvod a teď realita, na letišti přistávají ve stejnou chvíli dva Jumbo Jet, přes tisíc lidí se náraz nahrne do imigrační zóny, šílené řady a čekání, konečně jsme u cíle, N., V. i L. projdou bez sebemenších problémů, já dávám pas superúřednickému úředníkovi jako

poslední, změří si mě nekompromisním byropohledem, jak to, že máte úplně nový pas, ptá se, nechápu smysl otázky, když mám nový pas, tak mám prostě nový pas, mít starý, tak se nedivím, pak uniforma zmizí i s mým dokladem kdesi v bludišti kanceláří, beze slova, asi za deset minut se vrací: půjdete se mnou, bez vysvětlení a „rozloučení“ mě odvádí do pocitově vychlazené místnosti plné uniformovaných neusměvavých postav, sedí tam se mnou ještě jedna hezká dívčina z Turecka, dostáváme na vyplnění jakési formuláře, důvod návštěvy, stav, zaměstnání v krajině bydliště, velikost košile, bot, jak často provozujete sex a kolik máte prstů na rukou... Všichni mizí a zůstává s námi jen jakási policajtká s neutrálním pohledem a obří brokovnicí přes rameno, pořád žádné vysvětlení, ticho, bzučící ventilace a nic, za dvacet minut se otevřou dveře, usměvavá úřednice v bílém přebírá naše formuláře a vrací nám pasy i vstupní karty a opět beze slov nás propouští. Solidní ukázka téměř bolševické úřednické nadřazenosti, pak už taxíkem na hotel, vyfasujeme dvě obrovské místnosti se dvěma obrovskými letišti, dnes samá letiště, slušně zhulený recepční a věkový průměr cca 25 let, společné záchodky i sprchy. Vyrážíme na dvě pivka, *Corona* za pětačtyřicet, žádná sláva, hospoda hezká, název Portales de Tlaquepaque, to zní skoro hanácke, tlakeplake, ovíněné

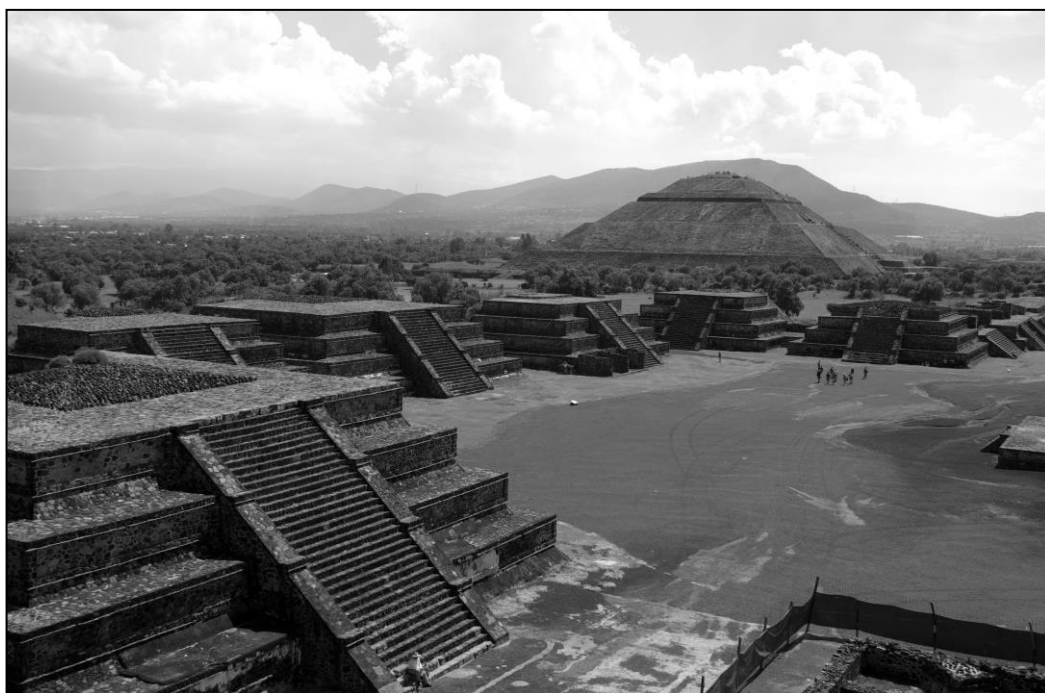
holky tančí u jukeboxu, pouliční prodavači přinášejí své lákavé výrobky, to už necháme na příště. Při noční hygieně zjišťuji, že jsem někde ztratil zubní kartáček. Katastrofa.

29.10. Mexico City

Mexico City, megapole amerického stříhu, 21 miliónů obyvatel, sedmé největší město světa, 2000 m n. m.

No tak... necítím se být o sedm hodin mladší, jsem docela zbitý sedmihodinovým časovým posunem. Ráno vyrážíme do nedaleké pekárny na snídani, po cestě kupuji nový kartáček na zuby, sláva, a pak první výlet, směr Teotihuacán. Nejdřív jdeme obhlédnout střed města, tzv. Zócalo, jedno z největších náměstí světa, majestátní prostor o velikosti 240 x 240 metrů, s dominantní, krásně zdobenou Metropolitní katedrálou a obrovskou mexickou vlajkou ve svém středu, pak už lezeme do metra, za pět mexických pesos kupujeme lístek, automat polyká nabízený tiket a nevrací, ale jsme vpuštěni, na neomezenou dobu za těch směšných pět pesos. Metro je bezproblémově označené, po nějakých přestupech nakonec vystupujeme na konečné a už na nás volá řidič projíždějícího autobusu: Jedu směr pyramidy, nastupujte!, slabá hodinka cesty nějakými dědinami, první vizuální ochutnávka mexického stylu a reality, tj. barvy a prach jak z filmu, autobus druhé třídy, odpovídajícího vzhledu i vybavení, tak to má být, jedeme, asi je to nějaká místní linka, podle počtu zastávek, ale z první třídy bychom toho určitě tolik neviděli. Domky, křiklavě natřené, vše ozdobené lesklými třepetajícími se papírovými řetězy a fáborkami, veškerý vesnický život se odehrává v malých krámcích, otevřených do ulic, nikdo nic neskrývá za neprodyšnými zdmi a ocelovými ploty, a už Teotihuacán, zaniklé starověké město, vyprahlá náhorní plošina, teplota stoupá, obrovské pyramidy s nekonečnými schody, posvátné místo starých Mayů, Měsíční pyramida, Sluneční pyramida, mezi nimi Ulice mrtvých, Quetzalcoatlova pyramida, schody, schody, neskutečně příkré, ale za tu námahu to stojí, z vrcholku Sluneční pyramidy je úžasný výhled do okolní krajiny, sluníčko přitvrzuje, pot, žízeň,

Měsíční pyramida má schody neskutečně vysoké, masakr i při mé výšce, a což tak staří Mayové s jejich metrem šedesát... Další úžasný „architektonický“ zářez s nezbytným přesahem do mé interní sbírky. Zpátky stopneme bus první třídy, je dopravní špička, vleče se to, vleče, dopravní zácpa, do vozidla přistupuje místní podivín, obšťastňuje celý autobus směsí tuberkulózního vykašlávání plic, zvuků dávení a hrdelních zpěvů à la tradiční hudba sibiřských národů, speciálně republiky Tuva, sedí mi hned za zády, jediné srozumitelné slovo, které vydává zní „jedé!“, vykřikované v okamžiku, kdy se autobus opravdu na chvilku rozjede, nevím, co to znamená španělsky, ale jestli to náhodou není zbloudilý český turista, a že i ty jsme potkali, projíždíme kolem malého zatravněného parčíku plného bezdomovců, mezi nimi polehávají zamilované dvojice v hodně odvážných pozicích, kámasútra & homeless, dobré spojení, ale když té zeleně je tady tak zoufale málo... Metrem se vracíme na Zócalo, je celé obstoupeno policajty v neprůstřelných vestách, se samopaly a ochrannými štíty, nevím co se bude dít, ale působí to poměrně syrově, jiný kraj, jiný mrav, zalézáme do hospody na jídlo a pivo, dávám si biftek, ochutnávám první salsu, drsně pikantní omáčku, obtloustlý číšník Mario nám doporučuje místní tequilu, tak jednu dáváme a k tomu šampri sangrity tomato, jakéhosi

ostřejšího rajského protlaku, napít se kořaly, v ústech doplnit
tomatem a polknout... Kdepak sůl a citrón, o tom nikdy
neslyšeli, nepožadujte to v zemi tequily, ať si netrhnete
ostudu, k tequile patří kečup...

30.10. Puebla de Zaragóza, Cholula

Ráno opět do pekárny na kafe a něco dobrého do žaludku, pak
už první balení, cesta metrem a první autobusový přesun směr
Puebla. Kupujeme lístky na autobus, obsluha u pokladen sedí
strnule za svými přepážkami, v černém oblečení, obličej
namalované na bílo a černo, smrtky, působí to na
nepřipraveného dost bizarně, možná i na připraveného,
odbavení do autobusu horší než na letišti, vydělat věci do
kastlíků, pak projít rámem, ruce nahoru a důkladná osobní
prohlídka postarší nádražačkou v uniformě, asi je delší dobu
bez chlapa, evidentně si to užívá, ví jak na to, pak už
nastupujeme a vyrážíme, projíždíme kolem Popocatepetlu,
činné sopky, je „komerčně“ nasvícená sluncem, vrcholek
lehce skrytý v bílých mracích, pak taxíkem na hlavní náměstí,
zócalo, vyrážíme sehnat nějaký hotýlek, volíme temně rudý
Santa Clara Hostel asi 200 metrů od centra, v ulicích
pozorujeme větší koncentraci smrtek, řidiči za volanty –
smrtky, dámy pokročilého věku, posedávající na lavičkách –
smrtky, děti na pískovišti – smrtky, pes na vodítku – psí
smrtka... Potkávám mladou holku, místo oka zaražená
plechovka od coca-coly, z otevřeného těhotenského břicha trčí
dětská hlavička, matka v rozervaných šatech a dírou v břichu,
připoutaný pupeční šňůrou vedle ní kráčí tříletý chlapeček,
z obličejů si nevinnými pohyby strhává sežehlou kůži, u
sloupu veřejného osvětlení je řetězem připoutaná nevěsta v
roztržených svatebních šatech, zbrocených hektolitry krve,
místo očí černé důlky, mrtví kojenci v náručí svých otců i
matek, slaví se *Día de las Brujas*, halloween po mexicku,
zvláštní morbidní smysl pro humor, nejlepší jsou ale mrtvé
nevěsty, ta symbolika mě fakt jaksí podprahově dostává.
Odpoledne odjíždíme do Choluly, vylézáme na největší
pyramidu všech dob, odkrytý je jen kus základů, zbytek je

zcela zarostlý a působí spíš jako obyčejný kopec, na vrcholku nechali Španělé, po dobytí města Cortézem v roce 1519, postavit kostel Nuestra Señora de los Remedios jako symbol vítězství nad aztéckými bojovníky, je odsud krásný, poněkud profláklý, výhled na třicet kilometrů vzdálený Popocatepetl, podezřelý mrak se vznáší nad vrcholem. Před kostelem sedí indiánka a prodává pražené kobylinky, zatím nedávám, i když hlad mám, Cholula je hezké městečko, typicky pastelově zbarvené, s 39 kostely ještě z dob vymývání aztéckých mozků hodnými jezuitů. Vracíme se do Puebly, hlad a žízeň, v centru žádná restaurace, jen obchody s obuví, zlatem a trampolínami, ještě větší hlad a žízeň, pak už konečně hospoda, pročítáme jídelníček, vše jenom španělsky, zatím netušíme co je co, vysvětlování číšníků má stejný účinek, zapíchneme prst a necháme se překvapit, je to docela zábava, do poslední chvíle netuší, co budu jíst, přinášejí mi pikantní maso s rýží a fazolovou pastou, vše zalito ostrou salsou, N. dostává kuře v čokoládě a chilli... Na náměstí probíhají další oslavy, na komerční bázi, stánky vietnamského ražení, kupujeme zdravotní tequilu a jdeme na pokoj, v TV si pouštíme mexickou telenovelu – když jsme teda v tom Mexiku, úlet (i bez přeložených dialogů).

31.10. Oaxaca

... ráno se budím v pět hodin zvukem mexické telenovely z vedlejší místnosti, kde přebývá pokojská, fakt to tady frčí. Mejllem dostáváme čerstvé zprávy z Česka, a zase spolehlivá TV Nova – Popocatépetl udeřil, silné erupce, panika v širokém okolí, oblak sopečného prachu se blíží k Mexico City... Nevšiml jsem si a to jsem byl včera přímo u zdroje. Jdeme na snídani do jediného otevřeného krámku, majitel zná Prahu, dokonce ji navštívil, pochází z Oaxaky, ochotně nám s notebookem v ruce dává tipy na výlety do okolí města, kupujeme lístky na autobus, odjezd až za čtyři hodiny, procházíme tržnicí, nakonec neodoláme a sedáme na *tacos* u typické indiánské matky s dcerami, v kotli se vaří nějaké maso, vepřová kolena, zelenina, matka rodu v oblacích kouře připravuje tortillu s masovou směsí, její dcerky přinášejí brutálně ostrý zeleninový salát, slzím z kouře a chilli papriček, ale jídlo nemá chybu, fakt vynikající(!) a dlouho zapamatovatelné díky spálenému patru, chuťové buňky ještě nejsou zvyklé, ale to je jen otázka času, předpokládám. Zbytek času vyplňuji focením, zalézám do jakési industriální zóny, fotogenické prostředí, potkávám dva sjeté jedaře s velkými bílými zuby, *americana?*, *alemania?*, odhadují, neuráží mě to, proč taky, ale přesto je opouštím, jejich oči se neusmívají... Usedám na lavičku na nádraží, naproti mně sedí mladá holka, zase těch zdejších typických indiánských rysů, ústa od ucha k uchu, s bílým ksichem a v kratásech tady působím celkem exoticky, nevím jestli se směje na mě nebo mně, ale stejně je to jedno, má 130 kilo živé váhy, chybí jí levý řezák a má červené kalhoty, nic pro mé já, vypráví něco svému rachitickému bodyguardovi a hledí na mě, pak se začínají vášnivě líbat a sterilně otlapkávat, ze shluku údů zahlédnu jen její oko směrem ke mně, ale už odcházím na bus, takže pointa nedořešena. Cesta do Oaxaky vede horami s hlubokými údolími, „ozdobena“ kříži a umělohmotnými barevnými květinami... Do města přijíždíme za tmy, brzy a rychle se tady stmívá, kolem šesté hodiny je už tma jak v pytli, nemůžeme sehnat ubytování, je tu hodně turistů v předvečer Dne

mrtvých, nakonec objevujeme poměrně mohutnou budovu, architektonicky absolutně nezapadající do zdejší typické uličky, takový ošuntělý kulturák z osmdesátých let, napadá mě přirovnání z našich luhů a hájů, honosný název Yalalag, cena 120 pesos na noc, mírně hororový hotel, mírně hororový recepční, pokročilejšího věku, s pavučinami ve vlasech, dlouhé prázdné chodby, mříže, těžké nefunkční železné žaluzie na oknech, studená voda ve sprše, nedoporučoval bych to tu pro cestu s přítelkyněmi, manželkami, potenciálními manželkami... Odcházíme na večeři, další vynikající jídlo, Bistec Mexicana s fazolemi a papájou, opět ultra heat, ale už si pomalu zvykám, vracíme se na hotel, vítá nás nový recepční, sice mladší, ale o to více zombie vizáže, snad to tady patří k tradici zítřejších oslav. V noci se probouzím divným lomozem z chodby, vysoký ženský smích, těžké kroky na jehlových podpatcích se blíží...

1.11. Oaxaca

V šest ráno slyším výbuchy dělobuchů a vyzvánění kostelních zvonů... a zvuk protékající vody z hajzlíku. Není to soudný den, je neděle, *Día de Muertos*, Den mrtvých, významný mexický svátek – a ten protékající záchod patří jen ke koloritu hotelu Yalalag. Dokonce z kohoutku na pokoji, ze kterého ještě včera netekla voda vůbec, začalo do rána kapat. Ne krev,

naštěstí voda. Kap, kap, kap... Vedle hotelu jsme objevili tržnici, výborně tu vaří, polévky, klobásy, čaje, po snídani bereme taxík na Monte Albán, Jaguáří vršek, zbytky zapotéckého města s bohatou historií, areál leží na kopci nad městem, krásně zachovalé pyramidy, chrámy, mohyly, hrobky, posazené do zeleně působí úchvatně, poránu tu není moc turistů, zvláštní pocity tady mám, značně nadstandardní, nádhera, od nějakého chlapíka si kupuji krásnou rituální sošku zapotéckého medicinmana, ukecáno ze dvou set na osmdesát, pak už taxíkem zpátky, řidič se vyptává, jestli už jsme ochutnali mezcal, vyrábí se z kmene modré agáve právě tady, v Oaxace, samozřejmě že jo, dáváme každé ráno zdravotní, a navečer raději taky. Doporučuje nám také, na kterém hřbitově se bude dnes nejvíc pařit, Xoxocotlán Panteón, ukazuje nám ho, moc pěkný hřbitov to je. Uvidíme. Na zócalu si kupuji ledovou tříšť, nějak si neuvědomuji, že se nedoporučuje dávat si do pití ani kostku ledu a já do sebe navalím půllitr zmrzlé vody bůhví odkud, raději na pokoji šupnu dva panáky mezcalu, červivého, pro jistotu, pak na bus station koupit jízdenky na zítřek směr San Cristóbal, bohužel mají už jen poslední tři jízdenky, volíme tedy bleskovou alternativu, zajížděku k Tichému oceánu na pláž Zipolite, známou jako oblíbené místo mexických hipíků, jsem rozhodně pro všemi deseti. Probírám si v duchu svoje dnešní menu: zeleninový vývar - sladký koláč - ledová tříšť 0,5 l - tortilla s hovězím masem, sýrem a čokoládou - pohár z rozmixované papáji, banánů a ananasu 0,7 l - ¼ kuřete s rýží a chilli salsou, žaludek si asi myslí, že mi hráblo, ale zatím neprotestuje. Dávám si na závěr pražené kobylinky, dvě porce, chuťově mi to připomíná oříšky, s lehce kyselým „dojezdem“, v ústech, mezi zuby, zůstávají nožičky, očička a další neidentifikovatelné části tělíček ještě dlouho po pozření, indiánská paní mi nádavkem nabízí nějaké smažené blechy nebo co, a taky živé kroucí se housenky dvou velikostí, stačilo by. Hřbitovní párty z plánu vypouštíme, odjíždíme zítra brzo ráno, ale jdeme se ještě projít do města, po setmění začíná oslava Día de Muertos, rojí se smrtky v bílých rubáších, na chodnících

zakopáváme o pohozené mrtvé děti, začíná průvod, mexické dechovky do toho perou o sto péro, jinak se to nedá říct, to by i Beethoven hleděl, rej smrti začíná, tempo průvodu zběsilé, mezcal teče proudem, nad hlavami rachotí ohňostroje, do toho se přidává ohňostroj přírodní, blesky křížují oblohu, atmosféra vesele infernální, další průvod, neskutečná koncentrace neskutečně krásných holek, nadopovaných oaxackým domácím mezcalem, vedro, davy, řinčící nástroje, krásné indiánské profily, těžké kapky deště, výbuchy petard z kostelů, masky, masky, bílá, černá, kříže, náhrobky, světla...

2.11. Pochutla, Zipolite

Hotel nakonec, až na těch pár švábích mlád'átek, naprosto v pohodě! Dokonce při odchodu začala téct i teplá voda! Nástup do autobusu méně buzerační, jen nás usměvavý chlapík přejel nějakým detektorem, úsměvy by ovšem s takovým počtem zubů měl šetřit, předpokládám, že já mám tak o 40% zubů víc, po usazení přišla nějaká ženská uniforma s kamerou v ruce a všechny si nás natočila na video, divné, přejíždíme přes divoké vrcholky do úzkých údolí, kaňonů, mění se ráz krajiny, objevují se první palmy a řeky, řidič jede

hodně divoce, jak zloděj autobusů, řeže zatačky hlava nehlava, nízká nebo žádná svodidla nad hlubokými stržemi, sedím u okýnka, tak to mám z první ruky, rozbité káry kdesi dole a zase ten les křížů a křížků, už mi dochází, proč si nás natáčeli na video, nejspíš kvůli identifikaci – á to je ten, co měl na sobě to hnědé tričko, na prudkých stráních pěstují jen kukuřici a agáve, jídlo a kořala, vesnice s třiceti domky, z toho je šest hospod a jedno vrakoviště aut, signifikantní, krásná údolí podél řek, na zcela nedostupných místech osamoceně plechové domky & chlívek, zvláštní životy, totálně odkázané na přírodu, smysl života zredukovaný na obstarávání potravy a koitus, příprava další generace a dalších navlas stejných osudů – ale třeba se pletu, a už zase přejíždíme další horský vrchol, v hloubce další údolní osudy... Autobus sjíždí do nížiny, odpružení kol vrže jak péra ve staré matraci, konečně rovina, konečně můžeme valit naplno. Zastávka. Prý havárie na silnici. Hodina, hodina a půl... Začínají se slétávat supi nebo co, hejno obrovských ptáků krouží nad silnicí, to vypadá blbě, nejmíň autobus mrtvejch, už se mi asi ten mexický styl humoru zadírá pod kůži, dvě hodiny, jdeme se podívat, co se vlastně děje, asi po pěti stech metrech stojí uprostřed magistrály rudý stánek, lidi pojídají spokojeně gulášek, vyhrává muzika, hezký piknik, kdosi deklaruje nějaké politické kokotiny, *libertad*, *trabajo inhumano*, *revolución*, etc., všímám si dvou rudých praporů, to vypadá na nějaké komouše, prostě bordel rudej, totální zácpa. Bereme bágly a přecházíme asi kilometr k dalšímu autobusu společnosti OCC, který mířil opačným směrem, měníme místa s cestujícími do Oaxaky, řidič couvá asi dva kilometry dopravní zácrou. Rikšáci z blízkého městečka mají kšeft, slétávají se jak vosy na vyfluslej cukřík, na ten profláklej bonbón, hejna rikšáků odvázejí další nebohé cestující z dočasně nepojízdných busů, náš řidič nekompromisně couvá, nikoho nepouští, rikšáci mají na čas utrum, beztak to zorganizovali nějaké jejich odbory, řidič konečně najde místo na otočení, vtom se však kolona pohne, další řada aut se valí z protisměru, nemůžeme se otočit, jedeme nazpět, demonstrace skončila, náš nový bus potkal náš

původní bus, opět se všemi zavazadly přesedáme – zde končím, nedokážu to už dál slovy popsat a asi tomu stejně nikdo nerozumí, já vlastně taky ne. Tohle by člověk nevymyslel, a to ani nerozebírám takové vedlejší motivy, probíhající v rychlém sledu, jako jsou psi hynoucí v milostném spojení, trojí zamoření autobusu kanadským žoviálním duchodcem, mexičtí policajti napáskovaní v zástupu u silnice, s obřími sci-fi zbraněmi přes ramena. Ale krajina v okolí je krásná... Přijíždíme do Pochutly ve 23 hodin, zpoždění nevýznamných čtyři sta osmdesát minut, bereme taxík na Zipolite, cesta vede nočními zapadlými dědkami, přes díry v silnici a nekompromisní retardéry, ubytováváme se na hotelu a rychle přes silnici do baru, známá vůně se line zpoza nízkého plotku, parta mladých i starších mániček posedává na židličkách v písku pod palmou, nálada příjemně rozvolněná, dáváme každý tři piva zn. Indio, dochází, tak měníme značku na Indio Negro, zavíračka ve tři hodiny v noci, tak kubánský rum na cestu „přes cestu“, ještě si přisedává místní chlapík, jo Čechoslováci, tak to vám zítra donesu koku nebo haš, nejlevnější, jmenuji se Francisco, kupte mi jedno pivo... No, jdeme spát.

3.11. Zipolite

Tak tedy Zipolite, hippies, jedno z míst, které jsem chtěl někdy zažít. Ráno v osm hodin budíček a fofrem do vln Tichého oceánu, úžasné obrovské vlny, teplo, voda vynikající, vlny se vlní, lidi vidět, plavky nevidět, krásná pláž z obou stran uzavřená skalami, mezi palmami zajímavé přírodní stavby, bary a *cabañas*, malé domky na kůlech, výborné ubytování. Při cestě z ranní pláže mě ohodí obří vlna, všechno mokré, taška s foťákem, pasem a penězi, vlhko, pas bobtná a podivně se kroutí, ale aspoň mi už nemůže nikdo vyčítat, že mám tak nový doklad (do večera vše přírodně, na sluníčku, vysušeno a funkční, *días y ollas*). Během dne ještě pár mořských koupelí, procházka vesnicí, zdraví nás několik povědomých tváří, to je ten včerejší, resp. dnešní bar, před jednou chalupou další známá tvář, Francisco s hráběmi uklízí trávník a listí, tak nevím, z čeho balí ty svoje jointy, v plážové hospůdce si nechávám otevřít kokosový ořech na žízeň i na jídlo, k tomu v rámci happy hour dvakrát Mojito za 50 MXN, navečer nás čeká odjezd do San Cristóbalu, noční přejezd, jedenáct hodin cesty i bez stávek na silnici, je mi líto, že už máme zabukované jízdenky, chtělo to spočnout chvíli dýl. Zipolite zařazuji na první místo po boku Anjuny (Goa) ve svém vnitřním best beaches žebříčku. Číšník z baru nám několikrát nabízí taxi do Pochutly, *brácha je tady nejlevnější*, říká, *jenom dvě stě pesos*, odcházíme, na silnici za rohem už čeká další taxi, sto pesos, řidič otvírá dveře šroubovákem, tři dozadu, já dopředu, na mém místě vedle řidiče už kdosi sedí, takže tři i dopředu, celou cestu mi trčí půlka těla z okýnka, jenom se modlím, aby se neotevřely dveře za jízdy v prudkých serpentínách, ale ovívání horkým vzduchem je příjemné, řidič se vyptává: Odkud jste? Z Česka? Čechoslovakia, to je v Rusku? A jste komunisti?, to mi tak ještě scházelo, taxikář revolucionář, měří si mě podezřívavým pohledem, ukončuji rozhovor, neprotestuji, přece jen napůl visím z auta s nefunkčními dvířky, cesta nerovná a strže hluboké, *viva solidaridad*.

A poznámka na okraj: vždycky mě udivoval počet silničních

retardérů v Sýrii, Jordánsku, Indii, ale králem těchto zvráceností je bezpečně Mexiko, roztodivné tvary, materiály, výška, to vše trpělivě vyčkává na nepozorného řidiče i v těch nejzapadlejších a nejnepředvídatelnějších místech.

4.11. San Cristóbal de las Casas

Noční přesun, bez problémů, jen about ponožky a obléct bundu, klima hodně slušně chladí. Přijíždíme do Cristóbalu za vydatného deště, okolní hory skryté v hustých mracích, během snídaně se vyčasí, sluníčko, ale stejně je tady citelně chladněji, jsme ve výšce 2200 m n. m. Ubytováváme se v hostelu Posada La Cabañas, stopade, horká voda, dva balkony do typické uličky, důkladně zpotvořená vycpaná asi-srna na chodbě, kupujeme lístky na zítřek do kaňonu Sumidero a pak už si dáváme „rozprach“, procházím si křiklavě barevné uličky, neskutečně úzké, ale taky s neskutečným provozem, zatím nejhezčí mexické městečko, na kopci nad městem stojí malý červený kostelík, vede k němu dlouhé strmé schodiště, vydávám se nahoru, krásný výhled, posedávající medituující lidé tomu dávají další rozměr, patřičně klidnou atmosféru, dokonce i houfy psů polehávají zcela v pohodě ve stínu kostelní věže. Návrat na oběd, další biftek, je mi líto, že

dojídám, nemá to chybu. Večer odcházíme ještě do ulic, pí recepční se vyptává, v kolik se vrátíme, *asi v deset*, dáma zívne a dává nám svazek klíčů od hotelu, chce se jí spát, jsme na chvíli spolumajitelé.

5.11. San Cristóbal de las Casas

Dnes kaňon Sumidero, v devět ráno nás vyzvedává před hotelem mikrobus, tady zvaný colectivo, hodinka jízdy, nasadit oranžové plovací vesty a nastupujeme na člun, čeká nás výlet po řece Grijalva, „*or there and back again*“, aneb cesta tam a zase zpátky, dvě hodiny v naprosto úžasné krajině, řeka protéká údolím, místy až 700 metrů hlubokým, prudké strže, skály porostlé kaktusy, sukulenty, tilanciemi, pouštními růžemi *adenium obesum*, do toho volavky, kormoráni, zahlédneme i pár cocodrillos, krokodýlů, míjíme vodopád zvaný Vánoční stromeček, pramen padá z výšky na skálu, která v místech kontaktu s vodou obrůstá řasami a z dálky vypadá opravdu jako vzrostlý smrk, zajímavé, řeka končí u hráze přehrady, které vévodí budovatelské sousoší v duchu bývalého letenského pomníkového zpodobnění Josifa Vissarionoviče Džugašviliho, vulgo Stalina, a pak zpět, zastávka v pěkném koloniálním městečku Chiapa de Corzo, skvělá líná atmosféra s lahváčkem v ruce, v hospodě na místním zócalu, jen N. si omylem koupil v konzumu láhev coly a tak je na věky věků, za trest, odsouzen korzovat po náměstí s plastovou láhví se známým logem v ruce, vracíme se do Cristóbalu, jsem ve finančním presu a tak jdu do banky vyměnit nějaké dolary, úřednice po mně vyžaduje ofocený pas a tak hledám ve městě kopírku, ale během pěti minut je vše ok, jdeme ještě na jídlo, objednávám si krevetový tacos a novou značku piva, Bohemia Obscura, kam na ty názvy chodí, Česká Podivnost, v mexickém zapadákově San Cristóbal de las Casas, ale proč ne, odcházíme z hospody dveřmi, jen L. nechtíc, ale dobrovolně oknem, naštěstí otevřeným. Na pokoji tequila plus povinná porce mexických telenovel, a pak spát, zítra odjíždíme už v 7.15, čeká nás budíček jak do farchy...

6.11. Palenque

... ranní mlhy se válí nad San Cristóbarem, jdeme na autobus, dnes nezvykle brzo, 6.30... Na nádraží jdu za pultík, k automatu na kávu, namačkávám volbu, *cafe americana*, platím prodavačce, trochu udiveně na mě zírá, asi to mělo být opačně, zaplatit a nechat se obsloužit, vlezl jsem jí do krámku, ale kafe dobrý, teď už obléct bundu, obout ponožky a odchod do klimatizovaného busu směr Palenque, pět hodin čisté jízdy před námi. Dáváme si v hale před odjezdem ještě jednu zdravotní, cestovní, N. se chce napít, vtom přiskakuje bezpečnostní pikolík, vytrhává mu lahvičku z ruky, čichá k ní a s výrazem buldoka nekompromisně zabavuje, celé nádraží scénu sleduje, chlapík odnáší náš ryze zdravotní nápoj někam za přepážku, tak ať si ji v klidu večer, po šichtě, užije, jsme zase o něco chytřejší. A přející. Za oknem ubíhá krajina, borovice, kukuřice, pastviny s kravkami, chlupatá prasata se motají kolem chatrčí, malí indiánci se školními brašnami na zádech jdou po silnici někam bůhvíkam do školy, z mého pohledu nejmexičtější Mexiko. Je to tu proletářský kraj, plakáty, samé Vivat Zapata & ★'s (rudé hvězdy), předvolební transparenty, jedna ze stran má FAKT hezké logo, ve žlutém poli namalované velké slunce a pod tím tučný název PRD, asi

slibují prd a splní prd, ty bych určitě volil, jsou upřímní, ale sluníčko venku paří i normálně a rozhodně to za prd nestojí. A už zase nejedeme, nejspíš nějaká další demonstrace a politická agitka, děláme si srandu, aby tady nebylo ještě víc demonstrací než retardérů, převaha retardovaných ideálů a politických retardů, jako všude ve světě, ale sermež na politiku. Čekání se protahuje, jdu se podívat dolů z kopce, co že se to vlastně děje, klasika, šutry na vozovce, natažené lano přes cestu, *still one hour* – říká nějaký kolemjdoucí, takže už jenom hodinu, nebo maximálně čtyři dny, vesnice se jmenuje Oxchuc, ox = anglicky vůl, že by tedy Volovice, Volany?, ale ne, nechci nikoho urážet, vytahuji foťák, ale místní mě upozorňují ať to raději nedělám, nebudu tedy riskovat „přeshubu“, *viva la revolución*, prochází kolem mě vystajlovaný předák, bílé sombrero a bílá nažehlená košile, těžké kožené boty, z nichž trčí vysoké rudé ponožky, pečlivě zastřižený copánek, důležité mobilní hovory, užívá si svých pět minut, resp. pět hodin slávy. U zábrany opět slet rikšáků, to nevypadá dobře, mravenci nosí smrt, rikšáci problémy, *los problemas*. A další natažená lana a větší shluk lidu, převážně indiánských babiček a stařešinů, mladých moc nevidím, odbočujeme s V. do vedlejší uličky, máme už docela hlad a revoluční gulášek asi nenafasujeme, jdeme kolem obecní prádelny, jakýsi *macho* na nás mává a ukazuje na velký kotel

s poklicí, v tom asi pere a zve nás na exkurzi do svého podniku, pak ale oddělová poklop a ukazuje nám obsah, z vody trčí k obloze lidské údy, nekecám, ne, kecám, ve vařící vodě plavou zabalené banánové listy s neznámým obsahem, chlapík vytahuje tácky a z listů vybaluje jakési omelety, naplněné masem, vše polévá nezbytnou chilli salsou, vynikající svačinka za pět pesos. Hodina no. 2, hodina no. 3, hodina no. 4, na závěr nezbytná internacionála na panovu flétnu a jedeme, je za námi další půlden revolucionáře. Krajina pomalu přechází v džungli, těžce upravovanou, neupravitelnou, vesničky, domky sbité z tlustých prken, jasně daná chudoba, život tady bude asi hodně drsný, tady už jsou jenom na kukuřici a banánech, bez nadsázky. Chiapas. Nejchudší oblast Mexika. Do Palenque přijíždíme opět za tmy, máme trochu zmatek s ubytováním, pohybujeme se v turistické části města s odpovídajícími cenami za nocleh, nakonec se přesunujeme do centra a objevujeme hotel Kashlan, už na první pohled vypadá slušně, cena dobrá, při večeři (Bistec Palenkenian) mi je zase a opět líto, že dojídám, mexická kuchyně mi fakt sedí. Jdeme spát o něco dřív, protože zítra budeme vstávat o něco později. To zní logicky.

7.11. Palenque

Dobřej hotel ten Kashlan. Výborně jsem se vyspal, sprcha teče teplá a dokonce proudem, pod okny máme dvorek se slepicemi a krůtami, takže probuzení jak na samotě u lesa. Vyrážíme na snídani, odhodláni dát si kafe a nějaké sladké pečivo, z prvního krámku zavoní pečená kuřata, je rychle rozhodnuto, 1/4 kuřete, zeleninový salát a nezbytná ostrá salsa, hezký začátek dne, hned před jídelnou nám zastavuje colectivo: *Ruins?*, okay, nasedáme, v malém ošuntělém mikrobusu se scházejí zástupci tří světadílů, brazilská dvojice, izraelská dvojice a my čtyři jako reprezentace české části Evropy, čtvrtý světadíl vlastně zastupuje řidič, za půl hodiny už jsme v areálu, opět ty fantastické pyramidy, zasazené tentokrát do džungle, nad temnými lesy se vznáší hustý opar, vedro a 100% vlhkost, to je masakr, takovouhle koncentraci jsem zatím

nezažil, horší než páteční šichta v prádelně uprostřed tropického léta, každý pohyb vyplavuje hektolitry potu, vylézáme na nejvyšší pyramidu, tričko totálně promočené, po zádech mi stéká pot až bůhvíkam, ze špičky nosu mi kape jak ze špatně dotaženého kohoutku, nechápu jak se ti Mayové tady množili, když každý pohyb je tak morbidně „vlhký“, samozřejmě byli zvyklí, ne tak zhýčkaní jako obyvatelé střední až východní Evropy, areál je sice menší než předešlé dva, ale zasazením do tohoto prostředí a mlhy má jakési nadstandardní, tajemnější, mystičtější vyznění. Ještě navštívíme muzeum, je tu vystaven slavný sarkofág, na kterém je vyobrazena cesta krále Pacala do říše podsvětí, krásná tesaná práce, Pacal tu sedí v kosmické lodi a chystá se odletět, alespoň tak to interpretoval Erich von Däniken. Proč ne, mimozemšťani existují, to je dokázáno, sám je často potkávám a taky si stačí občas pustit v televizi politickou debatu. Vyjdeme z muzea, kolemjedoucí colectivo nás nabírá a vysazuje před restaurací, pojmím polévku, má grády, ve vedlejším podniku vypiju sedmičku mixované papáji s ananasem a kávovými zrnky, pálí mě jazyk a zároveň mám sladko v ústech, *heavy combination for my mouth and the*

stomach too. Na ulici nás odchytává objemově výrazný *caballero*, hrubým odhadem cca 180 kg, nabízí nám výlety na Agua Azul a na další den odvoz do guatemalského městečka Flores, toť vše, co zrovna potřebujeme, cena přátelská, bereme, vše je vyřešeno během desíti minut, proč nad tím zbytečně přemýšlet. Večer vyrážíme na zócalo, hraje místní folklórní kapela, čtyři chlapíci obsluhují jeden vibrafon, nekonečná monotónní skladba s neznatelnou melodií mi připomíná německou LSD-psychedelii konce šedesátých let, nářez, lidé posedávají na lavičkách, zvolna tančí, vedle mne sedící mexická maminka kojí do rytmu své dítě, ve dvacet metrů vzdáleném hotelu řeze do svého nástroje drsné undergroundové rytmy jakýsi skrytý bubeník, z oblohy začínají padat ojedinělé obrovské kapky, kapy lépe řečeno, zdrobnělina tady není na místě, folklorici urychleně balí svůj nástroj a zócalo se podezřele rychle vyprazdňuje, každý asi ví, co přijde, a už je to tady, nad džunglí se blýská, v okamžiku leje jako z konve, sedáme na hlavní ulici pod markýzu nějakého obchodu, vtom projíždí po silnici nasvícený VW brouk s otevřeným kufrem, s výkonnou reprosoustavou, rytmy duní a pak další kára, a další, vytuněnci všeho světa se sjeli tady, desítky aut defilují v prudkém dešti, repráky rachotí, světla blikají, kola svítí, déšť se mění v průtrž, nádherné mexické holky se promenují v mokrých tričkách, neviditelný undergroundový bubeník řeze neúnavně do svých bicích, teplé přívaly vody omývají naše nohy, kolotoč pocitů a emocí, všechno je stejně reálné jako to setkání deštníku a šicího stroje na operačním stole, jen poněkud živelnější... V Česku jsou tři hodiny v noci, ze soboty na neděli, slušní občané spí, nuda. Abych nezapomněl, mají tady už na prodej vánoční stromky, všech plastových odrůd, barev a rozměrů, *the plastic trees of the universe*, cena přátelských 4500 pesos.

8.11. Palenque

Uprostřed spánku mě budí prudké bušení na dveře pokoje, jsou tři hodiny ráno, ještě jedno zabušení, na chodbě je jakýsi

hluk, rychle přebíhající kroky, tlumené ženské i mužské hlasy, zvuky koleček kufru, taženého po kachličkách sem a tam, na naší chodbě nikdo, hluk místy nabírá na intenzitě, převaluji se v posteli, nemůžu usnout, že by hořel hotel?, někoho zamordovali?, nebo je tady to avízované zemětřesení?, v pět hodin opět intenzivní bušení a rány jak do kovadliny, jdu otevřít, na chodbě stojí jakýsi borec a ptá se, jestli náhodou nemáme objednaný autobus do Guatemaly, vidí, že asi ne, tak se otočí a bez omluvy odchází, pod okna přijíždí starý autobus barvy khaki, nastupují nějací lidé a s rachotem odjíždějí, ulehám a dospávám. A za chvíli vstávat na šichtu do prádelny, i když popršelo teplota neklesla ani o píd' a vlhkost je brutální. Čekáme v hotelové hale na colectivo, až teď si všímám fotografie na zdi, na dvoumetrové černobílé reprodukci z šedesátých let jsou vyobrazeni dva chlapíci v sombrerech, jak nakukují do vany, ve které leží lidská kostra v pokročilém stadiu zániku, zvláštní dát si tohle jako uvítací obraz, škoda, že jsem si toho nevšiml už včera, před našimi nočními zážitky, mělo by to větší grády. Přijíždíme k vodopádu Misol-Ha, začíná znovu lít, zase ty proudy vody, i přesto nás na hodinu vysazují z mikrobusu, není kde se schovat, voda svrchu, zespodu, zepředu vodní stěna unášená větrem od vodopádu, nic moc na focení, ale vodopád je úžasný, řítí se z výšky 35 metrů do průsvitného zeleného jezírka, obklopeného tropickou vegetací, dá se prolézt i jeskyněmi pod ním, ale nebudu riskovat, vody je dost i tak. Pokračujeme na kaskády Agua Azul, okolí je poněkud komerčně laděné, hospody a stánky plné dreků, ale samotné kaskády jsou skvělé i přes to, že po dešti je voda trochu zakalená a ne internetově azurově modrá, tady bojoval kalifornský guvernér Arnold Schw. s dredařským pogumovaným alienem ve filmu Predátor, musím to doma orientačně skouknout, nahoře je dokonce *swimming area*, neodolávám a lezu do vody, zaplavat si v kaskádách Agua Azul, přidává se i pár dalších nesmělých turistů, vč. jedné nádherné Korejky, fotím ji ve vodě jejím foťákem (i svým), pózuje opravdu zkušeně – toť vše. Objednáváme si ještě pečenou rybu, název si nepamatuji, ale byla à la Veracruz,

vizuálně krásná, ale i tak jsem ji během patnácti minut nekompromisně a s chutí pozřel. Pak už zpátky do Palenque, potřetí na večeri do naší oblíbené hospody La Oaxaqueña, číšnice si nás už pamatuje a ví komu a jaké pivo, po N. nápadně pokukuje kuchařka, vyplňuje celé výdejní okénko, správná kuchařka je to, platíme dnes dřív a jdeme spát – zítra ráno odjíždíme už v továrenských šest hodin směr Guatemala, usínáme za prudké tropické bouřky, hromy, blesky.

9.11. Flores

Vyjíždíme dokonce před šestou, na hranici to trvá tři a půl hodiny, jeden příjemný zážitek z cesty, *brazilian*, si nechám pro sebe, pak první výstupní formality, celník chce mimo pasu vidět i naše letenky, já ji mám samozřejmě až na dně velkého batohu, naštěstí se spokojuje s letenkou V., *it's the same ticket*, razítko do pasu, řidič colectiva nám rozdá bágly a beze slova odjíždí. Zůstáváme v neutrálním pásmu za celnicí, zatím nevíme, jak budeme pokračovat dál, ale pak už to dostává spád, přijde chlapík a táhne nás dolů k hraniční řece, široký, bahnitý, silný proud přejíždíme na úzkých dřevěných člunech, nechtěl bych se překotit mezi vodní havěť a krokodýly, a jsme v Guatemale, očekává nás nový řidič se svým mikrobusem, háže nám všechna zavazadla na střechu, omotává plachtou a

vyráží po neskutečné cestě, neskutečně hrbolaté „polňačce“, směr vnitrozemí, asi po 200 metrech zastavuje, batohy se začali řídit ze střechy a tak leze nahoru, dává vše do pořádku a jede se, projíždíme úžasnou krajinou, kukuřičná pole a palmy, z naprosté roviny nečekaně vyrůstá spousta kopečků, připomínajících tvarem náš Říp, použil bych slovo řípky, kdyby to neznělo tak blbě až stupidně, a zase ty neskutečně chudobné prkenné vesnice, slepice, prasata, v některých vybydlených interiérech ale zahlédnu blikat modré světlo plazmovek, tv's, občas cestu zkříží místní borci na koních, v obřích sombrerech, řidič při průjezdu každou vesnicí troubí jak o život, jede linkový autobus do Města, přistupují místní a nevěřícně koukají, je tu pestrá směsice, Izraelci, Australané, Poláci, Francouzi, Brazilka, backpackeři nevypadají nikdy zcela přirozeně, šedě, i proto to tak miluju, přijíždíme na guatemalskou hranici, vstupní poplatek 5 \$ nebo 100 MXN, hned za hranicí postává poněkud silnější veksldáma, evidentně se jí dobře daří, měníme nějaké základní prachy, co se týče kurzu tak stejně nikdo ani náhodou netuší, co by měl obdržet, a pokračujeme rudou polní cestou, kupodivu i tady jsou retardéry, nechápu proč, stejně lítáme dopředu dozadu, nahoru a občas někdo i dolů, o jeden retardovanéj hups víc nebo míň, začíná pršet, červený prach se mění v červené bláto, co bágly na střeše, nad tím raději ani nepřemýšlím, ale brzy je po dešti, pak najednou klid, nekoordinované pohyby skončily, začala relativně normální silnice a tak už v pohodě přijíždíme do města, colectivo zastavuje u bankomatů před nějakým marketem, vybírám quetzaly, čti kecaly, název je odvozen od jména boha Quetzalcoatl, ukecat tady nic moc nejde, na parkovišti potkávám staršího muže, a zase to tisíckrát slyšené *Where are you from?, Czech Republic*, chlapík mě ale překvapí a lámanou angličtinou mi sděluje: „Znám Česko dobře, čtu si o něm v turistických průvodcích, jmenuji se česky Tonda.“ „Já taky,“ představuji se, tak tedy jmenovec počesku, dobřej fór takhle na parkovišti před zapadlým guatemalským supermarketem. Ubytováváme se ve Flores, dobrým výchozím stanovištěm před cestou do Tikalu, úchylný

název hotelu Aurora, hned vedle stojí další, s rudou hvězdou ve znaku, co to tady je zase za čtvrť, ale jsme už utahaní, tak tento místní folklór neřešíme, ještě večer vyřizujeme lístky na colectivo do zmíněného Tikalu a rovnou i na další den do Belize City, včetně lodě na ostrov Caye Caulker, bez přemýšlení, za dobrou cenu. Flores je poměrně cenově výstřední k ostatnímu guatemalskému světu, takové neurážející upravené turistické letovisko, situované na ostrov uprostřed jezera. Večer uleháme, pokoj smrdí naftou, naprosto nesmyslně, jen jestli jsme si nevybrali nějaký zážitkový hotel a páchne to tu úmyslně jak na opravdové bolševické Auroře, na stropě sedí obrovský komár, *mosquito*, hrozivě pokyvuje hlavou, chystá se zaútočit, беру rychle staré triko a chci mu zavčas ukončit choutky, nejlepší obrana je v tomto případě útok, blížím se na dostřel – na zdi sedí malinkatá muška zvaná *jején*, žárovkou zboku nasvětlená, stín vytváří bizarní hrozivou podobu, není dobré si hrát na většího, než ve skutečnosti jsme, samozřejmě jsem jí život uchoval, nezabiju přece mušku s takovým jménem – jején (chechén)...

10.11. Flores, Tikal

V osm hodin odjíždíme do bývalého mayského centra Flores, vzdáleného nějakých šedesát kilometrů, jedeme minibusem,

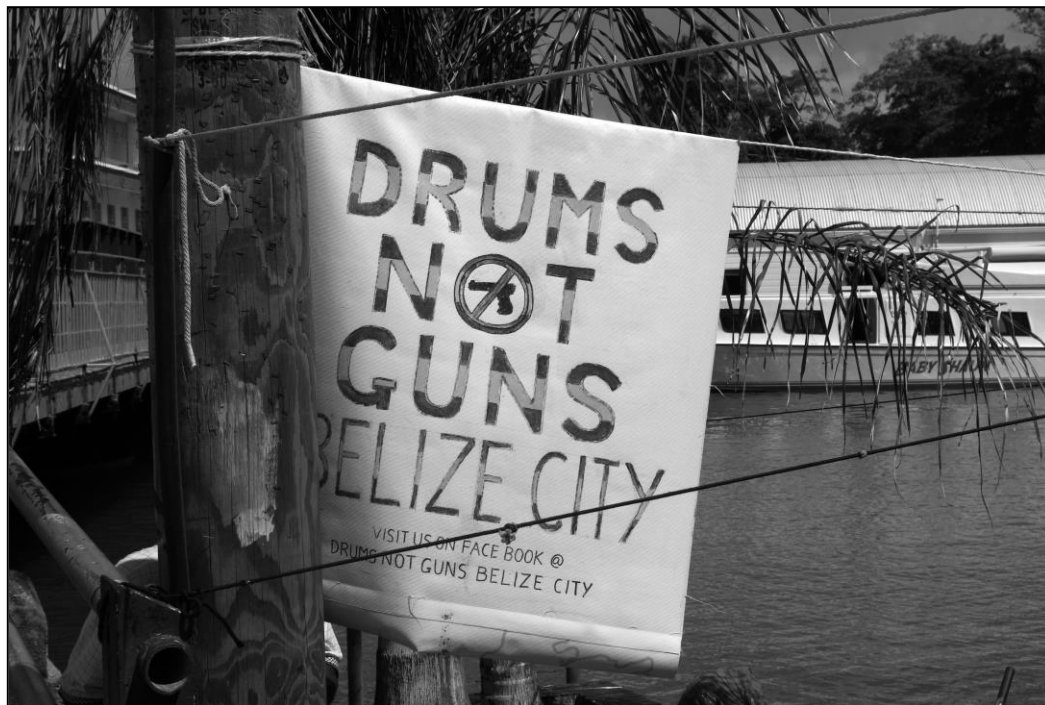
jen my a dvě starší dámy z New Yorku, zeleň začíná houstnout, u silnice se objevují značky typu: Pozor na krocany, Zde přecházejí jaguáři; průvodce nám vysvětluje, že vyjíždíme do největšího deštného pralesa Střední Ameriky, a že se v Guatemale mluví 23 původními jazyky, noříme se do džungle, je to obrovský komplex, celý „okruh“ měří 16 kilometrů, přicházíme k prvním nádherným pyramidám, další neuvěřitelné stavby, procházíme džunglí, vlastně deštným pralesem, a tak začíná poprvé pršet, pak hned sluníčko, průtrž mračen, sluníčko a zase slejvák a sluníčko, nezmoknout v deštném pralese by bylo trapné, nakonec se mi hodí i ta vietnamská pláštěnka za třiatřicet, zahlédneme opice, nosály, jakési barevné krocany, jaguár nikde, památky fantastické, vše tím okolním pralesem dostává úplně jiný nádech a význam. Návrat do Aurory, jdeme se podívat do centra, na náměstí stojí mezi palmami ozdobený vánoční strom, klasický smrk, je desátého listopadu, špičku zdobí bílá hvězda a nad ní svítí rudá kohoutí hlava, znak zdejšího pivovaru Gallo, pod stromečkem sedí policajt v hnědých maskáčích, dáreček, s těžkým samopalem na klíně hlídá děcka, hrající na nedalekém plácku basket, kontrasty, absurdity, realita. Pojíme ještě večeři, „specialitu guatemalské kuchyně“, vyklube se z toho hovězí guláš, ale dobrý. Jdeme brzo spát, zítra nás čeká v 5 hodin ráno přejezd do Belize, tak nachystat U.S. dollars a hezké sny. *Dodatek:* po zvážení všech variant jsme konstatovali, že na pokoji nesmrděly ani Leninovy zatuchlé revoluční ponožky, ani nafta, ale NAFTALÍN (*dle encyklopedie:* prostředek na hubení hmyzu, hojně užívaný v Československu v 70. a 80. letech).

11.11. Belize City, Caye Caulker

Už před pátou stepujeme před Aurorou, hotelem, plným guatemalským autobusem (guatemalané mají asi hodně krátké nohy) cestujeme na hranici, výstup bez problémů, bez poplatků, překračujeme belizskou hranici, vyplňujeme povinné vstupní formuláře s občasnými nesmyslnými údaji, ale nikdo to nečte, vše opět bez poplatků, ráz krajiny se rychle

mění, stejně jako skladba obyvatel, projíždíme pláně s nízkými palmami a drobnými vodními plochami, plnými volavek, čápů jabiru a dalšího vodního ptactva, indiánská populace zmizela, nahradili ji klasičtí černoši s bejzbojkami i bez a karibští dredaři, kolem silnice stojí dřevěné domky na kůlech, občas nějaká výstavní hacienda, přijíždíme do hlavního města Belize City, přístupová cesta vede hřbitovem, široká silnice přímo středem lesa náhrobků a křížů, *rest in peace*, odpočívej v pokoji, vyzvedáváme lodní lístky na Caye Caulker a jdeme se projít na hodinku do města, samej dredař, samej žebrák, samej naháněč na vše možné, brutální vedro a dopravní chaos, ale má to své těžko definovatelné kouzlo, líbí se mi tu, pak už přichází totální vyprahlost, tzn. jedno rychlé pivo v doku, značka Belikin za 4 BZD, každý v Česku říká, že nejlepší pivo je české, to je kec, když je žízeň, tak je nejlepší každé a tady je navíc fakt vynikající (jestli to tak není i s těma nejhezčíma ženskýma, když je... atd.), pak už lodí směr ostrov, Karibik, barvy jak z pohlednic, vystupujeme na ostrově, palmy, slunce, vůně trávy, křišťálová voda, vizuální i pocitový šok, velký nápis hlásá místní mantru: *Caye Caulker – Go Slow*, zpomal, mám hned pocit, že patřím sem, ne za tu velkou vodu, jdeme hledat ubytování, ujímá se nás nějaký místní chlapík, zajišťuje za poměrně solidní cenu ubytování v cabani na muřích nohách, nemusíte ani zamykat, je to tady malý ostrov a všichni se známe, sděluje nám ještě, má pravdu, je to korálový ostrov velikosti zhruba 1500 x 300 metrů, jedna hlavní ulice, z jedné strany palmy a moře, ze strany druhé domky, palmy a moře. A pak už se věnujeme koupání, přichází krátký tropický liják, zase koupání, vedro, opět déšť, ultra silný slejvák, jsem schovaný pod malou stříškou, přichází ke mně z vln vousatý černoš, zasměje se: „*Are you wet?*“ „*Yes, I'm wet, but my bag is dry, it's the most important for me,*“ odpovídám, opravdu duchaplný dialog po tropické bouři, která ohýbala palmy k zemi a zaplnila pobřeží hromadami kokosových ořechů, ale mám v batohu foťák a nabobtnalý pas podivných tvarů, netřeba dále vlhčit. Hlavní ulice je pod vodou, nezvykle bílá cesta je plná bílých kaluží, „*fuckin'*

kaolin,“ podotýká jeden místní, ale pro mě je to jen další výtvarná pecka. Fascinují mě ty bleskové změny počasí, ale vše se odehrává za konstantní, tj. třicetistupňové teploty, tak o co de.

12.11. Caye Caulker

Ráno vyřizujeme lístky na zítřejší loď do mexického Chetumalu, mladý dredař je asi po náročné travní noci lehce mimo, početní úkony jsou nad jeho momentální schopnosti, udělá nám při placení lehký zmatek ve financích, nakonec to dáme nějak dohromady. Po snídani vyrážíme ještě se třema Němkama ze včerejšího floreského autobusu na moře, resp. na korálové útesy, šnorchlovat, počasí je „stabilní“ – slunce, deštík, slunce, etc., nějak extra se mi nechce, ale o to úžasnější zážitek mě čeká, tak už to bývá, přejíždíme na volné moře, přesunujeme se postupně na tři místa, nejdřív „rozcvička“ na klasickém reefu, útesu, úžasné korály všech myslitelných tvarů a barev, rybky drobné i obří, těsně pode mnou proplouvá dvoumetrová muréna, v malé „usměvavé“ tlamě velké zuby, přesouváme se na místo plné rejnoků, neskutečný zážitek, být obklopený hejnem těchto paryb, jsou slizcí na dotyk, rozpětí až dva metry, neplavou, vznášejí se, a pak už žraloci, sice ne ti,

co se rádi živí lidskými figurami, jsou to žraloci vouskatí, mírumilovní, dorůstají délky kolem tří metrů, krmí se hlavně chobotnicemi, olihněmi a mořskými hady – a to zatím nejsme, jsou to až halucinogenní zážitky, potápět se mezi těmito obrovskými rybami a dotýkat se jich, drsná kůže připomíná smirkový papír, pod hladinou nádherní rejnoci, nádherní žraloci a snad ještě hezčí Němky, a pak znovu korály a volné plavání na otevřeném moři za jedné rychlé průtrže, prostě nářez² (na druhou), nechce se mi z vyhráté vody, prostě se mi nechce, ještě, že ti bolševici šli do prdele a můžu tohle zažít a nijak zvlášť se neomezovat, a vůbec... Jdeme to zapít do baru na pláži, na trámku nad výčepem je křídou napsaný nápis *Life is too short, to not drink Belikin*, tak dávám tři zdejší Belikin pivka, za zvuků reggae, po ulici kličkují na kolech mezi bílými kalužemi rozezpívání dredaři s pačesy po prdel, koupeme se za silného odlivu v moři, jakékoliv myšlenky jsou zbytečné, vytěšňuji je z hlavy. Večer jdu do marketu - jsem na řadě - koupit „bezpečnostní“ bílý belizský rum, bohužel mi unikl nápis na etiketě *extra strong*, bez udání voltáže, už to je podezřelé, jeden panák, oči okamžitě vyskakují z důlků, pot po celém těle, třes, nehty mi vystřelují z prstů jak ostny z dikobrazího těla, tak takovou brutalitu jsem ještě nepil, co teď s tím. Zatím ale vidím a to je pozitivní...

13.11. Tulum

Pátek třináctého. Vstáváme zase poměrně brzy, odjezd lodi v 7 hodin, cestují s námi ty tři Němky a školáci jedou do školy na ostrov San Pedro, nejezdí autobusem, ale plují každé ráno lodí, celá třída si zpívá, táhne to malá holčina s perfektním hlasem, angličtina je zpěvnej jazyk, pak už celnice, vyplňování formulářů a 20 BZ \$ *cash*, přestupujeme do jiného člunu, bágly snad taky a už směr Mexiko, necelé tři hodiny, ke konci plavby mě stevardka přesazuje s nějakou holkou, asi jsme byli díky mé váze nahnutí na jednu stranu, mých slabých osmdesát kilo by nás převrhlo, holka má asi o pět kilo míň, trošku nechápavě po sobě pokukujeme, ale když to musí být, tak to holt musí být. Přijíždíme na mexickou hranici v Chetumalu, další formuláře, zavazadla do řady a uniforma s čichacím psem, žádné jedy nevezu, jsem v klidu, pak vytahují namátkově jeden batoh a chudák kluk ho musí vyskládat přímo v hale, ok, nic, jednu z Němek, C., si odvádějí bokem na nějakou osobní prohlídku, vrací se poněkud nasraně, s lesklýma očima, bůh ví (a celníci taky) co s ní prováděli, pak už vstupní poplatek 332 MXN, zvláštní částka a ven z haly. Jsme doma. V Mexiku. Taxíkem odjíždíme na bus station společnosti ADO, kupujeme lístky, odjezd až za dvě hodiny, tak jdeme do kafetérie na tacos, objednávám si ještě kafe s mlíkem, donesou mi šálek horkého mléka a sklenici s rozpustnou kávou, nabírám tři lžičky a vyrábím si sám mléko s kávou. Jdeme na autobus, čekáme, čekáme, nic nejede, pak si všimneme, že je tady jiný čas, prostě jiné časové pásmo, o hodinu víc, takže nám to ujelo, ale asi je to tady normální, je nás tu takových víc, nádražní úředník v slušivém „námořnickém“ oblečku nám vysvětluje, že další spoj nám jede za hodinu, říká nám jedinou anglickou větu, kterou zná – *No problem*. Tak žádnéj problém, nejsme v Česku, jen do Tulumu přijedeme asi zase potmě. Samozřejmě příjezd potmě, hodně potmě, hledáme ubytování, máme vypsány dva hostely, bereme taxík, asi hodinu jezdíme po okolí, obě ubytovací zařízení plná, holt turistická destinace, nakonec nás řidič vysazuje téměř na stejném místě, kde nás nabral a ukazuje

hostel Casa del Sol, volné pokoje, jsme zpátky, jen o 400 pesos lehčí, občas by to chtělo lepší logistiku. Hostel obsluhují dvě staré dámy, prostě „penzion u dvou babiček” – a je to i se snídaní. Konec pátku třináctého.

14.11. Tulum

Ráno vstáváme na osmou, babičky klohní v oblacích dýmu snídani, každý dostane kafe, dvě vejíčka natvrdo a jakousi obdobu českého leča, pak už odjíždíme na vyhlášené tulumské ruiny, mayská vesnice, situovaná na útesu nad mořem je krásná, i když na můj vkus příliš upravená, *in an american style*, pečlivě sesečený trávník, šlechtěné palmy, stavby ohraničené provazy, chybí mi tu ta syrovost jako třeba v Tikalu nebo Palenque, po udržovaných, pískem vysypaných chodnících se promenují turisté v pečlivě nažehlených košilích, zářivě bílých teniskách, se selfie-sticky před ksichty, postupně přijíždějí další davy lidí, prcháme pryč a davy dovnitř, stánky s cetkami, trhovci, takový pseudo-lidový jarmark. Objevují novou odrůdu turistů, všichni mají sluchátka v uších, průvodkyně drží v jedné ruce mikrofon, v druhé ovladač jak u dálkově naváděného autíčka, páčka doleva, všichni otočí hlavu doleva, páčka doprava, hlavy doprava, chvílemi si připadám jak na tenise, pink, doleva, pink, doprava, pink... Navrhoval bych lehké technické vylepšení – nastřelený čip za uchem by plnil stejnou funkci a nebyl by tak nápadný. Jó, tulumské ruiny,

.....
.....
.....
.....
.....
....., * ať žijí čeští zahrádkáři,
poslední poctivá subkultura. Ale škoda těch ruin, jsou fakt pěkné. Po obědě vyrážíme na Grand Cenote a to je nářez jiného ražení, jde o propadlá krasová jezírka s úžasně čistou vodou, plave se z větší části pod zemí, cca metr vysoký strop nad hlavou, z „povrchu zemského” prorůstají do vody kořeny

stromů, proplétám se mezi krápníky, je tu téměř tma, kolem hlavy létají netopýři, pode mnou plave hejno vodních želv, turtles kam se podíváš, a do toho všeho zvláštní tajemné zvuky kapající, padající, o stěny narážející vody, místy to až nahání hrůzu – a to je paráda. Nejdeme dnes už ani k moři. Ve městě mají sraz motorkáři z Tulumu, Valladolidu a Cancúnu, Mañosos Riders gang, projíždějí zaprášenými mexickými uličkami, je to hukot, motory hárleju duní, chromy se lesknou, ale pak přijde další tropický liják a je po srandě.

** Tady byla původně krátká (pseudo)intelektuální úvaha o postupném úpadku autentické kultury & lidových tradic, po krátkém rozmyšlení jsem ji „vypípal“, není třeba se tím zabývat v tomto textu.*

15.11. Valladolid

Ráno snídaně u dvou babiček, podobná té včerejší, jen s tím rozdílem, že jsme si museli po sobě umýt nádobí, a pak už dál... Valladolid, zlatý Valladolid, po tom včerejším disneylandu zase to krásné malé městečko, barvy, kostely, zvony, lidi, chaos, vedro, jasná dvojka po San Cristóbalu. Ubytování objevujeme záhy, kousek od nádraží, kousek od centra, hostel Lili, za pár kaček slušná kvalita, dnes to nebudeme příliš drtit, jdeme se jenom vykoupat do cenotu Zací, je to původně stará mayská studna, osmdesát metrů

hluboká, klasický propadlý strop a absolutně průsvitná voda plná ryb, krápníky a vodopád, téměř žádní lidé, u postávajícího prodavače suvenýrů si kupuji repliku mayského rituálního nože, s čepelí ze sopečného skla, usmlouváno z 350 na 160, žádnéj plast, *nou čajna*, upozorňuje mě chlapík a já mu to rád věřím. Všímám si ještě jedné sošky, mrtvá nevěsta kojící černého psa, výstřih prázdný, jen obnažený hrudní koš, „koji“ psa asi svými kostmi, to už je opravdu morbidní, fakt zvláštní humor mají ti Mexičani. Večer jdeme ještě na zócalo, povečeříme výbornou rybu s ještě lepší bramborovou kaší, na náměstí se staví pódium, pak už nějaká politická agitka, nejspíš se blíží volby, děcka se zaťatými pěstmi přednášejí úderné básně v nějakém nářečí, na pódiu se tančí krojované lidové tance s puškami v rukou, taková padesátá léta, ČSSR a tak, na pokoji pouštím televizi, dávají tam klasický sedmdesátkový koncert Led Zeppelin, dobré kontrasty. Byl to dnes příjemný, líně prožitý den.

16.11. Valladolid

Ráno se mi ještě v polospánku projektuje do hlavy Česko, návrat a vše kolem toho, no jo, už se to zase blíží, raději ještě na chvíli usínám a vypuzuji tak chmury. Vyrážíme colectivem na Chichén Itzá, už předem z toho mám strach, kousek odsud je Cancún, oblíbená americká výletní destinace, a taky že jo, lidi všech odrůd, tvarů a velikostí, bus roztleskávaček s fáborkama, výprava čínských zemědělců se mísí s americkými slušňáky v oblecích a kravatách, i v tom vedru, vstup 223 MXN pro turisty, místní za 150, křepčící pseudo-indiáni v mayských rituálních kostýmech odchyťávají nadržené (focení chtivé) obtloustlé turistky, foto za pade, hamburgery, kukuřice a sombrera, tím vším chaosem proplová krásná vysoká Francouzka v krvavě červených šatech po kotníky. Nový sedmý div světa. Chichén Itzá. Teď beze srandy, turisté mizí z očí, ze sektoru vnímání, má to sílu, nechápu... Večer naše poslední posezení v Mexiku, stylově, v nalívárně mezcalu, pravého červivého a poslední noc, bezesná.

17.11. Cancún

Vstáváme zase časně, v sedm hodin, sluníčko už paří, obloha bez mraků, vyrážíme na poslední ADO bus směr Cancún, 159 kilometrů po dálnici, dvě hodiny jízdy. Vyřizujeme nějaké formality, třeba odvoz na letiště, pak jdu hledat hospodu, mám chuť dát si něco posledního mexického, v postranní uličce objevuji příjemné posezení ve stínu stromů, objednávám si tedy ještě jeden biftek, pak už pochůzka po mořském pobřeží, v „zakázané“ milionářské zóně, pod policejním dohledem, paneláky (tj. hotely) na pláži, turisté, high prices, taková vyšší forma Tulumu, tady bych na dovolenou k moři neinvestoval, a to je tak asi vše co můžu o Cancúnu říct, víc jsem toho neviděl... (pocit je ale určitě ovlivněn tím nekompromisně daným brzkým odletem). Pak už Cancún, Mexico City, Paříž, Praha, Olomouc, Paseka, odlet ze tmy do tmy (a potmě), pokles teploty z třicíti stupňů na pět během čtyřiaadvaceti hodin. Poslední zaznamenáníhodný zážitek z Mexika: starší chlapík, co nám na gejtů v Mexico City kontroluje pasy a letenky, říká: *Á, República Checa, 17 de noviembre, revolución*, a česky dodává - *Děkuji*. Tož tak (pt. 3).

T.

Závěrečné vysvětlivky a upřesnění:

Cenové přepočty:

MXN (mexické peso), Kč = cena x 1,45

GTQ (guatemalský quetzal), Kč = cena x 3,40

BZD (belizský dolar), Kč = cena x 12,50

Slovník použitých španělských výrazů:

zócalo – hlavní náměstí

tacos – malá tortilla naplněná masovou směsí, tradiční mexické jídlo

solidaridad, trabajo inhumano, viva la revolución, libertad –
proletářská hesla

días y ollas – to chce klid (dny a hrnce)

macho, caballero – chlápek, chlapík

República Checa – ČR

noviembre – listopad

Zapata – Emiliano Zapata, zlidovělý hrdina, jeden z vůdců Mexické
revoluce v letech 1910 - 1919

Vzdálenost:

celková cca 24 700 km, z toho 3200 km najeto po M.G.B.

Cena za jízdné:

Paseka - Mexico City & Cancún - Paseka 17 700 Kč.